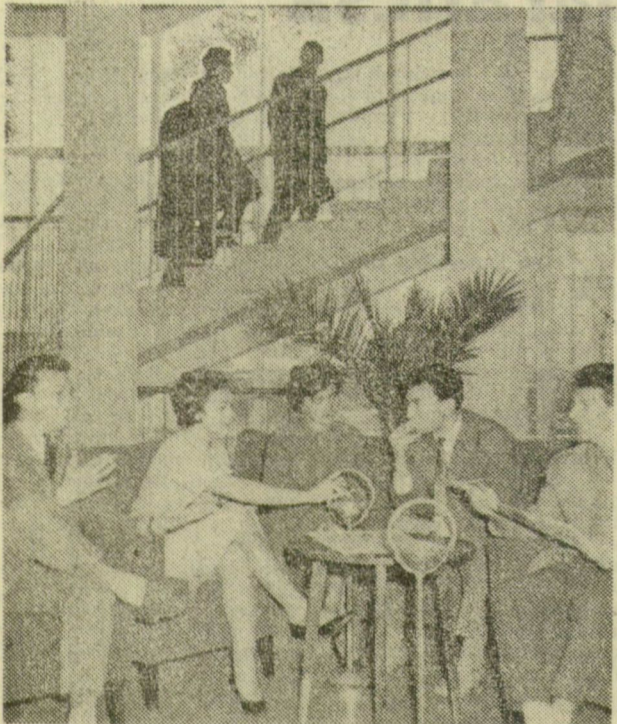

HÁROM EMELET BOLDOGSÁG

Ebéd utáni cigarettaszünetet tartanak az orvosegyetem új kollégiumának lakói. A barátságos, jól fűtött társalgó igen alkalmas hely közös problémák, tervek megbeszélésére.

Minden emeleten tágas tanulószoba várja a hallgatókat, ahol zavartalanul készülhetnek az előadásokra, vizsgákra.

(Somogyiné felvétele)

Estefelé elcsendesednek az otthon lakói — még a lány-szobákban is! — ki olvas, ki levelet ír, vagy esti »toalett-hez« készül a tükör előtt. Kétszáz fiatal egyetemi hallgató — szűk hónaposszobák volt lakói — most nyugodt, kényelmes, gyönyörű háromemeletes otthonában készülhet az életre.

AZ ÚJ ÉPÜLETEK és a régi környezet

Merész stílusú ház a Dugonics téren — Egyemeletes állami áruház

Szeged lakói nagy érdeklődéssel és szeretettel figyelik az építkezéseket, sőt tárgyalják, bírálják azokat. Az alábbi sorokban nem épületeink előnyeiről vagy hibáiról lesz szó, hanem a megépült, vagy építésre tervbe vett épületek kapcsán felvetett kérdésekre szeretnék választ adni.

Kérdezik, miért került viszonylag merész, modern stílusú épület a Dugonics térre, és hogy illik az a környezetbe? Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy a Dugonics tér eredeti jellegét az elmúlt évtizedek alatt elvesztette. A duzzadó város, a fejlődő városi kereskedelem a piacot, mint régi kereskedelmi formát mindinkább a külterületek felé szorította. A mai Dugonics tér, a régi gabonapiac, mely egy évszázaddal ezelőtt még forgalmas kereskedelmi téréség volt, elvesztette a kereskedelemben hajdan betöltött szerepét, és a mai üzleti központnak már csak kapuját képezi.

A tér a régi formájában sem képezett építészeti egységet, mert éppen a piaci kereskedelem jellegzetessége formálta maga szükségletének megfelelően. Az a történelmi hangulat, amely a vele szomszédos Kelemen utca, Oskola utca, Somogyi utca térségében az évtizedek alatt lezajló újabb építkezések ellenére is még mindig megvan, a Dugonics téren nem található. Jóllehet, értékes műemlékek vagy műemlékjellegű épületek még szórányosan vannak a téren, egységes, összefüggő műemléki környezetet már nem alkotnak. Hozzá kell tenni, hogy a tér maga is széthulló, térfalai nem egységesek, a kapcsolódó kisebb terek és a kiszélesedő forgalmi utcák építészileg azokat megbontják. Ehhez járul még, hogy a tér jellegének megváltozásával olyan területek, idejét múlt épületek szabadultak fel, melyek igen alkalmasak voltak a századforduló időszakában a banktőke által létesített jelentős tömegű épületek építésére. Ezek az épületek a szecesszió időszakában épültek, nem törődve a térkép-zéssel, mert kimondottan üzleti érdek hajtotta építtetőit. Ezek az épületek azonban adottak, szilárd, végleges épületek, velük számol-

ni kell. A tér megváltozott, rendeltetéséből fakadóan híven tükrözi a korszellemet és az építészeti felfogást, azok bármilyen megváltoztatása a tér kifejlődésének meghamisítása volna. A tér azonban nem nyerte el végleges kialakulását, mert tovább kell építeni, de nem a múlt építészeti formáival, hanem a jelenével, mivel hamisítvány volna bármelyik műemléki vagy városképi jelentőségű épület formáinak utánzata is.

Nem célunk eltitkolni a tér múltját, a tér fejlődését. Éppen ezért, amit a ma építészeti tesznek hozzá, tegyük azt a mai építészeti formanyelvén, bátran és őszintén. Persze fontos, hogy mindenkor jót és igazat tegyünk hozzá. Ezt a törekvést szolgálja a Kárász utca és a Dugonics tér sarkán épült többszintes korszerű ház is.

Élénken foglalkoztatja városunk lakóit az úgynevezett Püspökbazár helyére épülő új állami áruház. Felmerült a kérdés: miért csak egyemeletes épület lesz az új áruház, hogy illeszkedik be a többemeletes épületek közé stb.? Itt meg kell jegyeznünk, hogy a többemeletes, viszonylag kis területi beépítésű áruházak építését nem az áruházak sajátossága vagy üzemeltetési jellegzetessége tette vagy teszi szükségessé, hanem az építési területek korlátozottsága.

A mai modern áruház célja, hogy izléses formában bemutassa az ipar termékeit és a vevőközönség kényelmét, körülmények között szemlélhesse és vásárolhassa meg azokat. Erre a célra legalkalmasabb a földszintes, levegős, osztatlan, szinte kiállítászerű eladótér. Az építészeti ösztönzés pedig, ami a modern építészetnek egyik alapja, feltétlenül megkívánja, hogy ez a belső funkció és nagyvonalúság kifejezésre jusson az épület külső megjelenésében is. Így lesz az áruházból az utcakép megjelenésében is áruház, nem pedig egy nagy üzlethelyiség egy házbán.

Ami pedig az utcaképet illeti, leszögezhetjük, hogy a szimmetriánál mindig több és fontosabb a

harmónia. Kínosan összehozott egyforma parkánymagasságú, különböző rendeltetésű épületek felvonultatásánál mindig többet nyújt az építészeti tömegek egyensúlya. És itt tudnunk kell, hogy az egy emelet magas-ságúra tervezett áruházépület mellett a Püspökbazár területére vették tervbe a több mint 10 emelet magas-ságú, úgynevezett irodaházat. Ebben központosan helyet kaphatnak a különböző intézmények, vállalatok stb. irodái, amelyek eddig a városban szétszórta munkó-terek. Az erősen vízszintes tömegű áruház-épületet a kimondottan függőleges tömegű irodaház épülete hivatott egyensúlyozni, mégpedig olyan együttesként, amely a Lenin körút eléggé egyhangú, eseménytelen utcaképet építészeti élménnyel tudja gazdagítani.

Joó István,
a szegedi városi tanács
tervezőosztályának
főmérnöke

Szeged a hazai lapokban

27.

PETRI Gábor: A Szegedi Orvostudományi Egyetem osztályfőnöki munkájáról. *Felsőoktatási Szemle*, november.

CSEPI Lajos: A »Szakma Ifjú Mestere« mozgalom a Szegedi Postaigazgatóságnál. *Szocialista Posta*, november.

VARGA Sándor: Például Budapestben is... A *Könyv*, 1962. november. (A szegedi könyvterjesztők példamutatása.)

BICZÓ György: Szeged sokat fejlődött az utóbbi években. *Népszabadság*, nov. 25. (Főlszólalás a VIII. kongresszuson.)

Elítélték egy bélyegcsempészt. [Török Sándort.] *Esti Hírlap*, nov. 26.

Kétszáz ezer felvétel 50 év alatt. Kitüntették Liebmán Béla szegedi fotóriportert. *Népszabadság*, nov. 27.

[Tari Emma szobra özv. Kónya Imrénéről. Kép.] *Esti Hírlap*, nov. 27.

GÁBOR István: A szicíliai vecsernye. Verdi-premier Szegeden. *Magyar Nemzet*, nov. 30.

FABIÁN Imre: A szicíliai vecsernye. Verdi-bemutató Szegeden. *Film, Színház, Muzsika*, nov. 30.

Színész mint falusi kultúrfelelős. [Várad Szabolcs.] *Szabad Föld*, dec. 2.

Közel száz ezer néző a szegedi játékokon. *IBUSZ Utazási Tájékoztató*, december.

TUDÓSÍTÓINK JELENTIK

A munkavédelmi örök társadalmi munkája

Szeged állomáson a szakszervezeti bizottság és a gazdasági vezetők minden eszközzel küzdenek a baleseti lehetőségek ellen, hogy a munka zavartalanul, biztonságosan, baleseteket elkerüljék. Ennek érdekében a munkavédelmi örök komoly feladatokat vállaltak magukra. Erről tárgyaltak legutóbb is egy közös tanácskozáson, amikor megvizsgálták az eredményeket és a hibákat is. Többen kifogásolták, hogy a nagy gyakorisággal rendelkező tolató dolgozók közül is akadnak, akik feles-

legesnek tartják egyes munkavédelmi óvintézkedések betartását. A saját erejükben, ügyességükben való túlzott bizakodás veszélyessé válhat önmagukra és dolgozó társaikra. A munkavédelmi örök határozottan, erősen és nagy figyelemmel lépnek fel a könnyelműség, a nemtörődömség ellen. A munkavédelmi örök áldozatos társadalmi munkája nagyban hozzájárul Szeged állomáson a balesetek elleni harc sikeréhez.

Dr. Bánkfávy Gyula

Szocialista brigádoknál — vendégségben

Meleg emberi érzésekből fakadó kezdeményezést vállaltak valóra az Újszegedi Kender-, Lencsöző Vállalat cernázó üzemrészének szocialista címért küzdő brigádjai. A napokban 30 árva gyermeket láttak vendégül, s ez alkalommal kakaóval, édességgel kedveskedtek a kicsinyeknek, mesédélutánt is

tartottak részükre. A Háman Kató, a Március 8., valamint a Tyrtov szocialista brigád tagjai gondos szeretettel, hosszasan elbeszélgettek a kis vendégekkel, akik kedves élménnyel tértek vissza a vállalat autóbuszán intéztükbe.

M. L.

GERENCSÉR MIKLÓS: VADGALAMBOK

Kisregény

(45)

De ha emberről van szó, akkor is a gazi irtsd, különben egyedül maradsz. Mitől van a te hatalmad?! Azzal kezdődött, hogy bíztam benned. De gondolsz arra mostanában, hogy hányan bíznak benned?! Milyen jó bezsebelni a dicsőséget, ha szorgalmasak a parasztok! Milyen jó felejtetni, ha megbántjuk őket! Milyen jó autóból ülni és elrobogni a panaszuk elől. És még mindig hibátlan kommunistának érezed magad, mert ez olyan természetes. Csak hogy azok is kommunisták ám, akiknek nincs az asztalukon K-telefon. Akik nyelik helyetted a szegényt és abba rokkannak bele, hogy jóvátegyék azt, amit te elrontasz. Ennyit akartam mondani, nem többet. Ül le és gondolkodj. Két megoldást találhatsz. Vagy engem is kizáratasz a pártból, vagy fölrázod magadban az alvó emberséget.

Az utolsó szavakat már egészen csendesen mondta. Tajtékozó indulata fokról-fokra csillapult szomorúsággá.

A másodtitkár most csakugyan szeretne volna, ha megpofozzák, hogy fölébredjen kábulatából. Megrendülten, remegő lábbal járkált a szobában.

— Nagyon fölheccelték, Mihály bácsi — mondta megáhoztérve. — Mit tegyek? Elvégre mégiscsak egy kulákról van szó.

— Annak a kuláknak februárban meghalt az apja. Most meg bányász. Amikor megőrült, kitagadták. Nem kellett a kulákoknak. Aztán nekünk se kellett, mert ostobák vagyunk. Tudt meg: aki dolgozik, az velünk van. A munka lehet az egyetlen bizonyíték mellettünk.

— Nem bánom. Menjen haza — egyezett bele a másodtitkár.

Cigle Mihály komótosan, rosszállón csóvalta a fejét. — Mintha isten lennél. Jóban, rosszban kegyesen ítélsz. Te csaltatlan. — Hosszan nézte a falat borító világtérképet. A két féltéke óriási szemüvegként meredt vissza rá. — Adnék neked egy jó tanácsot: ezt a fenegyat atlaszt cseréld ki a megye térképére. Jobban illik hozzád. Aztán ne dönts itt a szobában. Menjünk el abba a faluba, nézz az emberek arcába, hallgasd meg őket. Ne nekem adj igazat, csak azért, mert Cigle Mihály vagyok.

A másodtitkár nagyon megsomjazott. Dél előtt soha nem szokott vizet inni. Most fölhajtott másfél pohárral. Amíg visszatette a csiszolt üvegálcára a poharat, elhatározta, hogy Cigle Mihállyal együtt meglátogatja az öreg Kincsest.

41.

Micsoda különös, kedvetlen emberek élnek itt a bányavidéken — gondolta családottan Pásztor Anti, és az öröm, amely egész úton türelmetlen rohanásra késztette, féltéken elhalványult benne. Idegenkedve álltak vele szoba, ha kérdezősködött a Szeles-akna felől, kelletlenül legyintettek rá a betonút hosszára, hogy csak menjen egyenesen, aztán gyorsan tovasiettek. Mintha ellene szóló titkot tudtak volna mindannyian, s még arra sem tartják érdemesnek, hogy a vádat a szemébe mondják.

A várostól vagy három kilométerre, nyírfákkal vegyes fenyőerdőben talált rá a Szeles-aknára. Drótkerítés mögött sárgállott az egyemeletes irodaház. Bórsisakos, gumicsizmas emberek szaladgáltak az udvaron, sokan ácsorogtak az aknatoronynál, amelynek csúcsában két kerék forgott zajtalanul. Anti, elbátortalanodva a rossz tapasztalatától, féltéken mondta a félkarú portásnak:

— A pártirodára mennék. Hivatalos ügyben.

A portás gondterhelten bólintott, fél karjával az asztalra nehezített, úgy telefonált. Igazolványt kért, kiállította a cedulát, amelynek a közepét vastag, barna csík szelte át.

— Nyolcas ajtó, a földszinten balra — igazította útba anélkül, hogy ránézett volna.

(Folytatjuk)